

Hra na violoncello

Charakteristika

Violoncello patří do skupiny smyčcových nástrojů. Svým tónovým rozsahem se řadí mezi hlubší a střední hlasy. S výukou na violoncello je možné začít již v šesti letech, pokud je k tomu žák fyzicky způsobilý. Škola disponuje v archivu kvalitními nástroji všech velikostí, které je možno dle potřeby žákovi zapůjčit. Hra na smyčcové nástroje rozvíjí psychické a intelektuální dovednosti dítěte. Při hře zapojuje a rozvíjí jemnou prstovou motoriku, učí se koordinaci těla a rukou, koncentraci a rozvíjí volní vlastnosti. Vedle sólové hry se hráči uplatňují v komorní, souborové a orchestrální hře. Výuka nabízí dětem možnost veřejně se představit na školních interních koncertech i mimoškolních akcích (vernisáže, vánoční besídky v domovech pro seniory, apod.) a v soutěžích.

Učební osnovy

PŘÍPRAVNÉ STUDIUM

Žák:

- dokáže popsat nástroj, pojmenovat jeho jednotlivé části
- zvládá základní návyky v držení violoncella
- tahá smyčcem na prázdných strunách
- zvládá přechody ze struny na strunu při hře na prázdných strunách

1. ROČNÍK

I. STUPEŇ

Žák:

- podrobněji se seznamuje s částmi violoncella a smyčce
- učí se základní péči o nástroj - napnutí a povolení žíní, čištění strun od kalafuny, kalafunování smyčce, funkce doladovačů, uložení do pouzdra
- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné držení těla a správné držení nástroje, koordinace levé a pravé ruky - hra pizz.)
- používá část základních technických prvků hry (ovládání části smyčce - hlavně dolní polovina)
- ovládá hru v 2. poloze na strunách G, D, A
- ovládá přechody ze struny na strunu
- je schopný zahrát jednoduché lidové písně

2. ROČNÍK

I. STUPEŇ

Žák:

- ovládá správné držení těla, nástroje a smyčce a zvládá koordinaci obou rukou
- uplatňuje dlouhé smyky v jednoduchých cvičeních a písních, zvládne smyk détaché
- zvládá základní dělení smyku a přechody přes dvě struny (legato)
- přečte noty v basovém klíči v rozsahu základní polohy (prstoklad)
- zahraje z paměti lidovou píseň (arco)
- předvede skluz do vyšší polohy (příprava budoucích uvolněných výměn poloh)
- při hře rozliší předepsanou dynamiku p, f
- vysvětlí pojmy repetice, prima a sekonda volta a rozezná je v notovém zápisu
- sluchem určí směřování melodie nahoru / dolu
- sluchem i v notách rozezná kontrastní části malé písňové formy „ab“
- identifikuje předtaktí
- v lidové písni odliší různé druhy (ukolébavka, tanec...)
- zahraje jednoduchou melodii podle not
- s pomocí učitele nastuduje z not jednoduchou skladbu

3. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá základní dělení smyčce a přechody přes struny • plynule zvládá smyky détaché a legato • podle předepsaných značek při hře rozliší dynamiku p, mf, f, vytvoří crescendo a decrescendo • rozliší sluchem dur a moll tónorod • sluchem určí návrat části v symetrické formě „aba“ • zahraje předtaktí, rozezná dvou a třídobé metrum • hraje jednoduché skladby různých stylových období (baroko – současná hudba) • samostatně vytvoří prstoklad v první poloze • předvede krátký smyk (staccato, martellé...) • zahraje v široké základní poloze a dle svých schopností i ve vyšší poloze a jejich kombinacích • zvládá elementární hru z listu • tvoří poměrně kvalitní tón, orientuje se v jednoduchém zápisu • navrhne dynamiku vzhledem k charakteru skladby 	

4. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí naladit nástroj pomocí kolíčku a doladovačů • používá výměny nižších poloh (široká/úzká) a zvládá orientaci ve vyšších polohách • podle předepsaných značek rozliší dynamiku pp – ff, zahraje důraz a sfz • rozpozná a použije základní tempová označení (andante, moderato, allegro, ritardando) • ovládá základní italské názvosloví pro dynamiku, agogiku, výraz a zkrácení notového zápisu • zahraje z listu jednoduchou skladbu • tvoří poměrně kvalitní tón v pravé ruce a plynulé přechody přes struny v legatu • umí použít různé druhy smyků a zvládá hru složitějších rytmických útvarů • předvede vibráto • uplatňuje se v souhře s dalším hudebním nástrojem 	

5. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže vyměnit strunu, namazat kolíčky, srovnat kobytku • tvoří kvalitní tón a používá vibráto • vědomě pracuje s výrazovými prostředky (tempo, agogika, dynamika...) • studované skladby a písně zařadí k příslušnému stylovému období a žánru, jmenuje jejich autora (v populární hudbě interpreta) • porovná studované skladby různých stylů a žánrů na základě odlišností • určí začátek, vrchol a konec fráze u známé melodie – průběh fráze zvýrazní pomocí dynamiky a agogiky • je schopen samostatné domácí přípravy • orientuje se v notovém zápise • používá snadnější výměny vyšších poloh a dle svých možností předvede palcovou polohu • zahraje jednoduchou melodickou ozdobu • předvede složitější smyky (tečkovaný rytmus, trioly, synkopy) • zhodnotí svůj výkon na základě daných kritérií • vyjmenuje možné výrazové prostředky • zahraje z listu jednoduchou skladbu 	

6. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hraje s intonační jistotou úměrně svým schopnostem • používá vibráto • pracuje s frází a celkovou hudební formou skladby • sluchem i podle zápisu pozná přechod do jiné tóniny • bezpečně se orientuje v základní palcové poloze • používá širokou škálu smyčcové techniky • je schopen přinést do hry vlastní podněty • v diskusi formuluje srozumitelně vlastní názor a používá správně hudební terminologii 	

7. ROČNÍK	I. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatně si naladí nástroj • využívá plynulé výměny vyšších poloh • zvládá základní dvojhmaty • bezpečně se orientuje v notovém zápisu a je schopen samostatné přípravy • s pomocí učitele uplatňuje interpretační rozdíly mezi kantilénou a motorickou technikou • zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu • navrhne výrazové prostředky pro hranou skladbu s ohledem na daný žánr a styl • poslechem odliší historickou hudbu od současné • hraje skladby různých žánrů a stylů • spolu s učitelem připraví své absolventské vystoupení • zhodnotí vlastní výkon z hlediska různých kritérií • v komunikaci s korepeticí je schopen navrhnout možné změny v interpretaci a zdůvodnit je konkrétní argumenty <p>Žák ukončí I. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.</p>	

1. - 2. ROČNÍK	II. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňuje a prohlubuje získané dovednosti z předešlého studia • využívá a zapojuje hru v polohách • používá vědomě vibráto • seznamuje se s dalšími výrazovými prostředky - flažolety • rozvíjí techniku hry - palcovou polohu • seznamuje se s dvojhmaty • orientuje se a hraje v basovém, tenorovém a houslovém klíči • uplatňuje kvalitní výrazové prostředky hry s dobrým tónem, výměnami smyků, vibrátem, dynamikou, agogikou a frázováním • je schopen samostatně nastudovat snazší skladby různých stylových období a žánrů • zahraje skladbu z paměti • rozvíjí pohotovost hry z listu • aktivně se účastní komorní nebo orchestrální hry • vlastní interpretaci a poslechem hudby se seznamuje s hudbou různých období • na základě poslechu si sám vybírá skladby k vlastnímu studiu 	

3. - 4. ROČNÍK	II. STUPEŇ
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá celou škálu barevnosti nástroje • rozvíjí obtížnější techniky (výměny poloh, smyčcové techniky) • navštěvuje koncerty, semináře a vytváří si svůj názor • je schopen vybrat přiměřené náročnou skladbu dle svých interpretačních schopností • samostatně pracuje při nácvičce skladby • projevuje vlastní iniciativu a názor při studiu skladeb sólového repertoáru • hraje v přiměřeném tempu skladby z listu • v sólové hře se věnuje delším skladbám z paměti • samostatně pracuje při nácvičce skladeb z oblasti komorní a orchestrální hry • je schopen konfrontovat vlastní pojetí nastudovaných skladeb s významnými vzory <p>Žák ukončí II. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.</p>	

Komisionální postupové a závěrečné zkoušky

Přípravná hudební výchova (PHV)	Žák zahraje na nástroj 2 skladby
--	----------------------------------

I. stupeň základního studia

1. ročník	Žák zahraje 3 skladby různého technického a výrazového charakteru
2. - 7. ročník	1/ Stupnice + akordy 2/ Etuda nebo technické cvičení 3/ Dvě kontrastní skladby různých stylových období dle výběru
7. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	3 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)

II. stupeň základního studia

1. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
2. ročník	3 kontrastní skladby různých stylových období
3. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
4. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	4 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)